

UK ZĪMOLS NODOKĻU PLĀNOŠANĀ

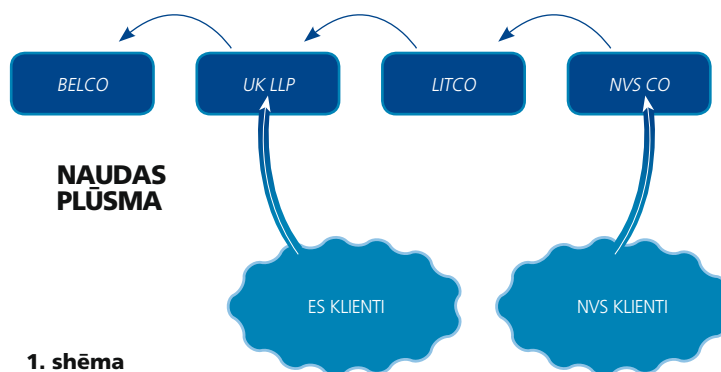
Edgars Koškins,
zvērīnāts advokāts,
advokātu biroja *Vilgerts*
partneris

FOTO CORBIS / SCANPIX

CILVĒKIEM APŅĪK IERASTAS lietas. Apņik viena ēstuve, tās pašas drēbes, smaržas. Cilvēkiem ir arī noteikti priekšstati par lietu kārtību, kurus grūti mainīt. Nevar būt labs un skaists serbu *Porsche*, vācu *Chanel* vai krievu *Sony*. Arī meklējot nodokļu plānošanas iespējas, uzņēmēji domīgi raugās acīs un teic, ka «tā Kipra mums ir apņikusi», jo tas notiek pārāk bieži un asociējas ar apšaubāmiem darījumiem. Lai arī tas ir visnotaļ subjektīvs viedoklis, kuram reizēm nav īsta pamatojuma, nekas cits neatliek kā atdarināt *boutique* apģērbu veikalu un piedāvāt alternatīvas nodokļu jurisdikcijas tā, it kā runa būtu par citu zīmolu lietošanas iespējām. Prestižo risinājumu katalogā (Nīderlande, Zviedrija u. c.) ir pievilcīgs un relatīvi lēts risinājums Lielbritānijas *personā*, kas cilvēkam no malas parasti nemaz neasociējas ar nodokļiem labvēlīgu valsti.

Diez vai kļūdišos, ja apgalvošu, ka Lielbritānija ir pazīstama galvenokārt ar savu *limited liability partnership (LLP)*, ko latviskā tiesību izpratnē varētu salīdzināt ar personālsabiedrības (konkrēti – komandītsabiedrības) un sabiedrības ar ierobežotu atbildību hibrīdu. Pirms izskaidrot *LLP* popularitāti no nodokļu viedokļa, ieskicēšu viena *NVS* valsts

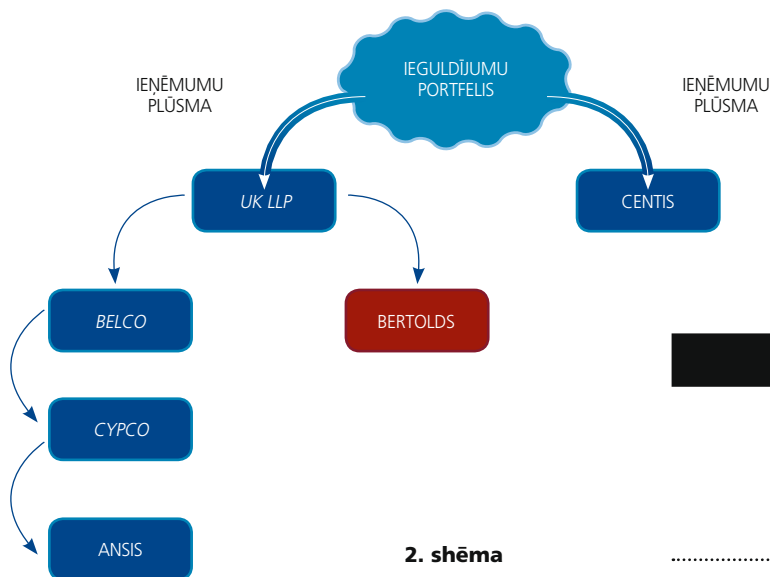
1. shēma

loģistikas uzņēmuma pieeju nodokļu plānošanai, ar kuru nesen bija iespēja iepazīties (1. shēma). *NVS* uzņēmums (*NVS Co*) sniedz loģistikas pakalpojumu saviem klientiem *NVS* un *ES* valstīs. Saņemot pasūtījumu, *NVS Co* izmanto apakšuzņēmumus, kas nodibināti Lietuvā (*LitCo*) un Lielbritānijā (*UK LLP*), lai tie apkalpotu klientus jeb faktiski iekasētu lielāko daļu maksas par loģistikas pakalpojumiem. Visu uzņēmumu ķēdes jēga ir akumulēt ienākumus Lielbritānijā jeb *UK LLP* kontā, jo *UK LLP* Lielbritānijā peļņas nodokļus nemaksās. Galu galā *UK LLP*, it kā nekas nebūtu noticis, pārskaitīs naudu uz nodokļu paradīzi, piemēram, *Belizas* sabiedrību (*BelCo*). Saprotams, ka nodokļu paradīzē nodok-

ļus vispār nevajag maksāt.

Ko lai saka – brīnišķīgs nodokļu optimizācijas rezultāts! Uzreiz gribu piebilst, ka iepriekš ieskicētā komercdarbības organizācija nav viennozīmīga un tajā ir gana daudz problēmjuautājumu, kurus gan es atstāšu neapskatītus, jo negribas kritizēt svešu darbu. Savukārt, turpinot par Lielbritāniju un tās *LLP*, no personīgās pieredzes jāsaka – periodiski esmu sastapies ar atsevišķām Latvijas industrijām, kur *LLP* bija un, iespējams, arī ir populārs nodokļu plānošanas instruments. Tomēr noticēt apgalvojumam, ka *LLP* Lielbritānijā nemaksā peļņas nodokļus, es varēju tikai tad, kad pats personīgi Londonas *Mayfair* rajonā biju aprunājies ar 4–5 vietējiem nodokļu ekspertiem.

Patiešām, Lielbritānija ar savu *LLP* sniedz gana daudz interesantu plānošanu iespēju. Galvenais iemesls ir tāds, ka *LLP*, līdzīgi kā Latvijas personālsabiedrība, pati peļņas nodokli nemaksā, proti, nodokļus no aprēķinātajiem ienākumiem maksā tās biedri, nevis pati personālsabiedrība. Bet atšķirībā no Latvijas, kas izmaksas ārvalstu personālsabiedrības

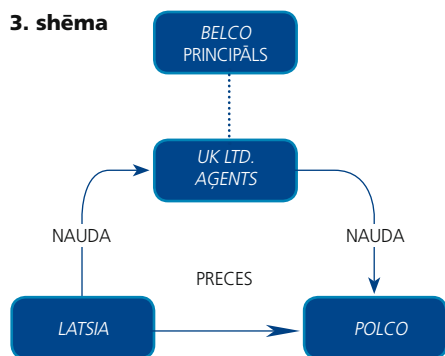

2. shēma

LLP SAMAZINA PEĻŅAS NODOKĻI.

NODOKĻI

3. shēma

biedriem (dalībniekiem) apliek ar uzņēmumu vai iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN), Lielbritānija nodokļus nepiemēro. Tātad, ja biedri nav Lielbritānijas rezidenti, Lielbritānija uz nodokļu iekasēšanu nepretendē.

Lai izveidotu *LLP*, ir nepieciešami divi biedri, kas var būt gan fiziskas, gan juridiskas personas. Praksē abi *LLP* biedri parasti ir tradicionālās nodokļu paradīzes sabiedrības. Ilustrācijai iedomāsimies, ka trīs latviešu uzņēmēji (Ansis, Bertolds un Centis) apņemas draudzīgi un kopā veikt ieguldījumus pasaules vērtspapiros un, iespējams, arī kapitāla daļās daudzsološos Latvijas uzņēmumos. Ansis un Bertolds attiecībā 50/50 izveido *LLP*, savukārt trešais uzņēmējs Centis ir konservatīvs un vērtspapirus plāno tirgot kā fiziska persona. Bertolds vairs nevēlas papildus nodarboties ar plānošanu un *pa tiešo* kļūst par *LLP* biedru, savukārt Ansis ir gana pieredzējis starptautiskajā nodokļu plānošanā un par biedru kļūst pastarpināti caur Belizas (*BelCo*) un Kipras (*CypCo*) sabiedrībām, kuras mēdz izmantot arī citām savām vajadzībām. Uzņēmēju trio darbošanās ir atspoguļota 2. shēmā.

Pieņemsim, ka, atsavinot ieguldījumus, trio nopelna trīs miljonus un ka nav bijusi pievērsta uzmanība tam, cik tad galu galā katram no viņiem būs jāmaksā nodokļos. Sāksim ar Ansi un Bertoldu. Pirmkārt, kā jau minēju, *UK LLP*, nopelnot no ieguldījumu atsavināšanas, visticamāk, ne Lielbritānijā, ne arī citā valstī nekādus nodokļus nemaksās. Ar Anša

naudu notiek šādi: *UK LLP* izmaksās nopelnīto *BelCo*, kas, protams, nodokļus Belizā nemaksās un arī *UK LLP* izmaksas brīdī uz *BelCo* nodokļus neieturēs. Tālākais ir atkarīgs no Anša vēlmēm. Ja nav steigas, iegūtie naudas līdzekļi var tikt ieguldīti tālākā komercdarbībā, izmantojot gan *BelCo*, gan arī *CypCo*. Ja Ansis grib saņemt nopelnīto miljonu savā kontā, *BelCo* izmaksā dividendes *CypCo*, kas par to Kiprā nodokļus nemaksās, un *CypCo* bez ieturējuma izmaksās dividendes Ansim. Rezultātā Latvijā

ir piemērojams 10% IIN, t. i., 100 000 jāsamaksā nodokļos.

Savukārt Bertolds ienākumu no *UK LLP* saņem tieši. Šis scenārijs var radīt negaidīti nepatīkamas sekas, jo šādu ienākumu varētu kvalificēt kā ienākumu

LIELBRITĀNIJĀ IR VISNOTAĻĒRTS HOLDINGU REŽĪMS.

no personālsabiedrības un aplikt ar 25%, nevis ar 10% IIN. Tātad nodokļos jāsamaksā 250 000, ja vien Bertolds nepārlicina VID, ka *UK LLP* drīzāk būtu uzskatāma par kapitālsabiedrību un saņemtais ienākums ir dividendes.

Visbeidzot – Centis. Nosacīti vienkārši, bet tajā pašā laikā sarežģīti. IIN likme kapitāla pieaugumam ir 15%, tātad – 150 000 nodokļu izdevumu. Tāpēc vienkārši. Bet sarežģīti tāpēc, ka vienmēr paliek atklāts jautājums un līdz ar to risks, vai Centis nenodarbojas ar saimniecisko darbību. Tad var gadīties tāpat kā Bertoldam – 25% IIN.

Bez *LLP* beznodokļu dabas Lielbritānija piedāvā arī daudzas citas visai pievilcīgas nodokļu plānošanas iespējas ar tradicionālu kapitālsabiedrību (*UK Ltd.*) palīdzību. Pirmkārt, Lielbritānijā ir visnotaļ ērts holdingu režīms. Piemēram, ja *UK Ltd.* vismaz gadu pieder Latvijas sabiedrības kapitāla daļas un tiek izpildī-

ti vēl daži saprātīgi nosacījumi, tad *UK Ltd.* nemaksā peļņas nodokļus no kapitāla pieauguma. Vēl patīkami ir apzināties, ka, sadalot nopelnīto dividendēs, Lielbritānija nepretendē uz nodokļu ieturēšanu – arī tad, ja izmaksa tiek veikta uz nodokļu paradīzi.

Otrkārt, Lielbritānija vēl joprojām ir gana populāra, lai to izmantotu tirdzniecības uzņēmumi. Jau diezgan sens ir tā dēvētais aģenta modelis (3. shēma). Aģenta shēma darbojas tādā veidā, ka, piemēram, jau iepriekšminētais latviešu uzņēmējs Ansis tieši vai pastarpināti uztur nodokļu paradīzes, piemēram, Belizas, sabiedrību (*BelCo*) un arī Lielbritānijā reģistrētu kapitālsabiedrību (*UK Ltd.*). *UK Ltd.* tiek reģistrēta arī kā PVN maksātāja (kas Lielbritānijā nav tik viegli izdarāms). Tālāk *UK Ltd.* uzdevums ir pārstāvēt *BelCo* kā principāla intereses un tā labā pirkēt preces, piemēram, no Latvijas uzņēmuma (*LatSIA*) un pārdot tās uz Poliju (*PolCo*). Modeļa jēga ir tāda, ka Lielbritānijā peļņas aplikšanas nolūkiem *UK Ltd.* patur komisiju, piemēram, 5%, bet pārējo saņem *BelCo*. Tātad, lai arī, no malas raugoties, var rasties priekšstats, ka pārdošanas ieņēmumi tiek atzīti *UK Ltd.* ieņēmumos, patiesībā tie var būt tikai 5%, kamēr pārējie 95% akumulējas nodokļu paradīzē. Ko darīt ar naudu, kas atrodas nodokļu paradīzē, var izlasīt un apskatīt saistībā ar 2. shēmu.

Vēl divas lietas – izmaksas un brīdinājumi. Minēto *zīmoliģāko* sabiedrību pirkšana un uzturēšana Londonā ātri vien izmaksās 4000–5000 Lielbritānijas mārciņu gadā. Latviešu pakalpojumu sniedzēji varētu sacentties ar Londonas kolēģiem un piedāvāt zemākas izmaksas. Un nevajag uzskatīt, ka šādi instrumenti ir 100% droši. Katra modeļa izveidošanas gadījumā būtu jādomā par konkrēto komercdarbību un situāciju. Piemēram, viens no Londonas ekspertiem man atklāti pateica, ka civilizētajā Eiropā Lielbritānijas tirdzniecības aģenta modelis tiek uzskatīts par acīm redzamu izvairīšanos no nodokļiem. Bet Baltijas valstīs līdz tam vēl nav izaugušas, tātad – var noderēt. Secinājumus izdariet paši. **F**